

Projekt 20/20 lyfter oljeväxtodlingen

Den totala arealen oljeväxter ökar och samtidigt stiger andelen höstraps. Projekt 20/20 ger värdefull kunskap och genererar stort ekonomiskt värde till odlarna.

I juni 2005 beslutades om ett utvecklingsprojekt för att stärka konkurrenskraften i den svenska oljeväxtodlingen. Det döptes till Projekt 20/20. Våren 2006 startades de första vårrapsprojekten och hösten 2006 de första projekten inom höstraps.

Säkerheten främst

Stor fokus har lagts på att öka odlingssäkerheten i första hand genom att arbeta med etableringsfrågor. Potentialen i oljeväxtodlingen ligger onekligen i höstraps. Därför är det naturligt att vi inom 20/20 gör stora ansträngningar för att öka höstrapsarealen, inte bara i södra Sverige utan också i Öster- och Västergötland samt i odlingsområdena längre norrut där det finns stor potential att öka arealen höstraps.

God utdelning

Resultaten har inte låtit vänta på sig. Under 2000-talet har oljeväxtarealen mer än fördubblats. Andelen höstraps av den totala rapsarealen

låg tidigare under 50 procent. Men under den senaste 5-årsperioden har den stigit för att nu vara kring 70 procent. Se figur på årsredovisningens baksida. Givetvis är en del av förklaringen ett bra sortmaterial. Men den kunskapshöjning som Projekt 20/20 inneburit då det gäller konkreta och handfasta råd kring de viktiga höståtgärderna har definitivt bidragit till den ökade höstrapsodlingen. Med en areal på 100 000 ha medför den ökade andelen höstraps en produktionsökning på ca 25 000 ton oljeväxter. Det är i odlarled värt 65 miljoner kronor.

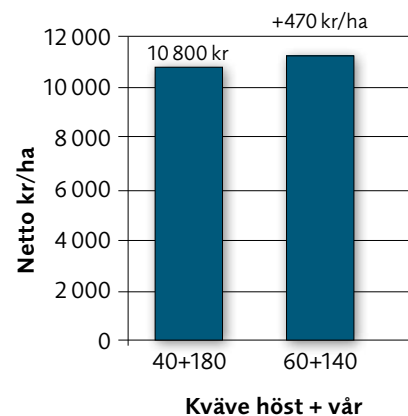
Tid viktigare än metod

Nyckeln till en hög skörd är tillväxten på hösten. Under svenska förhållanden betyder såtiden mer än etableringstekniken, det har försöken i Projekt 20/20 tydligt visat. Det finns mycket pengar att tjäna på kunskapen om rätt såtid, alltså att rapsen får tillräckligt många daggrader innan vintern kommer. I Projekt 20/20 tittar vi på hur olika sorter svarar på såtid (figur 1). Resultatet visar att alla sorter missgynnas av sen sådd, men om fel sort säs sent kan man förlora nära 2 000 kronor per hektar. En viktig lärdom är att det inte behöver vara just hybrider som är de sorter som passar att så sent.

Kunskap ger pengar

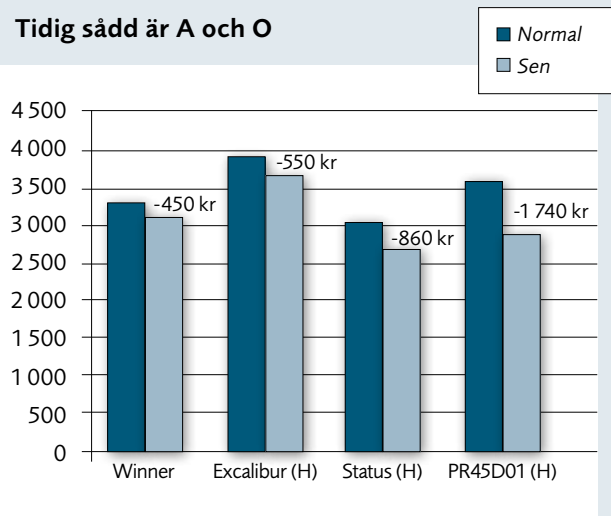
Kvävet är en av de största kostnaderna i höstrapsodlingen. Försöken i Projekt 20/20 visar att man kan tjäna mycket på att höja höstkvävegivan (figur 2) på bekostnad av vårvävegivan. Det ger högre netto och lägre total kvävegiva. 60 kilo kväve på hösten följt av 140 på våren gav nästan 500 kronor bättre netto per hektar än 40 kilo kväve på hösten följt av 180 på våren. Sådan nyttig kunskap med ekonomiskt värde för rapsodlarna genererar Projekt 20/20.

Mer N på hösten – mindre N på våren

Figur 2. Att öka kvävegivan med 20 kilo på hösten sparar 40 kilo kväve på våren och ger en nettovinst på 470 kronor per hektar. Utdrag ur serie OS 188, Kväve till höstraps höst och vår, 9 försök 2008-2009.

Tidigt sådd är A och O

Figur 1. Olika sorter reagerar olika när sådden försenas. Två veckors senare sådd gav en förlust på 450 kronor per hektar för linjesorten Winner men hela 1 740 kronor per hektar för dvärghybriden PR45D01 vid ett rapspris på 2:50. Serie OS 190, Sort-Såtid, 5 försök 2008-2009.